

Teodor Križka

Jana z Arcu

*Keď ochabujú mužské ramená
a v pošvách vojska hrdzavejú meče,
spravodlivosť dá slabým znamenia,
hrdinská krv im potom tečie
o niečo prudšie v srdci do chlopní.
Tak Jana z Arcu svieti vojskám do tmy
a malovernosť na boj uschopní.
Tiež by som chcel byť taký negramotný,
aby som zdvihol ako hroznú päšť
bezbranné slová, bračekovci moji,
a za Boha a za kráľa ich viesť,
a neustúpiť, aj keď padnú v boji.
Mnohokrát by mi plŕvli na líce
aj udreli ma: Pyšnú šiju zohni...
Nakoniec verše, brvná hranice,
podo mnou dávno, dávno vzbĺkli v ohni.
Aj ohňom, čo ma zvlieka donaha,
píšem list zbabelcom, čo zvykli
plieť si, čo podlosť je, čo odvaha,
tým neprestajným rozvracačom Cirkvi.*

Dnes si pripomíname 588. výročie od politickej vraždy služobníčky Božej sv. Jany z Arku. Zjednotiteľka Francúzov v oslobodzovacom boji spod anglickej okupácie bola krivo obvinená z kacírstva, čarodejníctva a bohorúhačstva a po vykonštruovanom procese 30. mája 1431 v Rouen upálená na hranici. V roku 1456 bola zbavená všetkých obvinení a v roku 1920 svätorečená. Sancta Ioanna D'Arc, ora pro nobis!

https://scontent.fbts3-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/61266292_2208795419189007_4498582341064589312_n.jpg?_nc_cat=111&_nc_ht=scontent.fbts3-1.fna&oh=8825311e15e6a63be45914fbe2e7df13&oe=5D94E849

Na love

*Ako keď rybár túži chytiť rybu
a vášeň ovláda ho čoraz prudšie,
na brehu ticha sedím bez pohybu,
načúvam srdcu, ako v tichu tlčie.*

*Som ako lovec, ktorý bruškom prsta
v úkryte hmatá citlivý nerv spúšte,
že vystrelí, až zviera vyjde z húštie,
ibaže sám som i tá zver, i húštie.*

*Vychádza slnko, pomaly a plavne
vysúva hrudník nad úsvitné vršky.
Do vlastnej hrude triafam z dlhej hlavne
staručkej, dávno nemodernej pušky.*

Košík s olivami

B. Pasternakovi

*Možnože si raz ľudia uvedomia,
že aj ten človek, ktorý namáha sa v pote,
z prachu je, z kostí, no aj zo svedomia,
zo zúfalého hladu po živote.*

*Ja som však hladný po tebe, môj Pán,
môj Kráľ a Sudca, večný, spravodlivý.
Bez teba veru nemal by som kam
do chrámu ísť, do sadu po olivy.*

*Prežil som naplno svoj biedny ľudský vek,
no nepredĺž ho, Pane, ani o deň.
Nech v tebe vyústim len ako jedna z riek.
Ako chceš ty a ak som toho hoden.*

*Od tejto zeme už ma odvykáš.
Bolo tu krásne, no už nechýba mi.
Chcem za tebou aj s hriechmi, bez príkras,
dušu ti priniesť, košík s olivami.*

Pasternakov pohreb v Peredelkine. K básnikovej storočnici r. 1990 som povedal pár slov pri jeho hrobe aj ja, po Jevtušenkovi.

https://scontent.fbts3-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/61603897_2334069700200124_5156439651409461248_n.jpg?nc_cat=100&nc_ht=scontent.fbts3-1.fna&oh=19f27a7fa606a0d5887db3e6d179eabf&oe=5D9D408F

Nerozlúčenie

Čo ožilo raz, viac sa nestráca,
iba sa menia fázy mesiaca.
Tí, ktorých máme stále na mysli,
neumierajú, len nás predišli
do kraja, kde niet lúčenia, ba viac,
ani len pohľadu niet na mesiac.
Novú zem dal nám Otec nebeský,
odpustené sú naše poklesky.
Tak prisľúbil mi svätý Augustín.
Nemám strach, že raz všetko opustím,
i túto zem, i, drahí, všetkých vás.
Zbohom! A do videnia, kde niet čias,
kde je len Boh a anjeli, a boží ľud,
veď navždy bola porazená smrť.
Nebuďte preto mŕtvi v zenite
životných síl, smrť za života nežite.
Aj málo premení sa v preveľa,
každý deň nemôže byť nedeľa,
postupne mesiac rastie na ovál.
Raduje sa, kto ozaj miloval.

Žltochvost

Vtáčatko práve vyletelo z hniezda,
už v škrupinke však bolo úplné.
Na nebi stromu zahorela hviezda
a blikoce sa v jeho korune.
Vtáčatko uronilo dve-tri pierka,
ani nie pierka, iba páperie,
no je to krása, a je taká veľká,
že na ustatú dušu zaberie.
Vtáčatko prišlo, trpezlivo skacká
okolo mojich ťažkých, chorých nôh.
Ja si len uravím, že tak chodí láska,
že takto dajako k nám chodí Boh.

Dážď

Dážď na streche je ako lesná zver,
keď potme húštím tiahne na sever.
Keď potom stretávaš ju na juhu,
to je šum dažďa na druhú.

Dážď ako slečna, ktorá privolí
dotknúť sa nehmotných strún violy.
No niekedy je dážď aj klarinet,
znie, aj keď prsty majstra nevidieť.

Dážď ešte všeličo je, napríklad
vzdialený dupot konských stád
alebo neha, keď si nádhera
na mojich kľúčnych kostiach preberá.

Dážď - na princeznej hodváby,
dážď - notový kľúč od skladby
dážď - hviezdne noty, každá zvlášť,
na suchých perách požehnaný dážď.

Buk

To iba nám sa zdá, že nebadane
v bukovom lese rastie každý strom.
Ale to hrozný Bach hrá na organe,
samému sebe, ale aj nám dvom.

Spod zeme ťahá tóny ako rieku,
čo namýšľa si, že je ponorná
a vynáša ju na striebornom drieku
čím bližšie k nebu, slnku do ohňa.

Aj vo mne takto vrie to a tak tryská
krv usadnutá, zvonka pokojná.
Požiar je vo mne, horí modrá výška
a žiada skrytú rieku, opoj ma.

Dopraj mi aspoň zopár chladných glgov,
len pokyň dnu a pomätiem sa preň
ako buk, ktorý Bach nazýval fúgou,
keď k oblohe mu dvíhal strmý kmeň.

Askéza

Kotúč zaoblačného slnka
jas máva najväčší.

Najchutnejšia je nezjedená šunka,
najúčinnější liek nič nelieči.

Najvoňavejšia býva káva z oblých bokov
hrnčeka, čo sa ženám iba podobá.
Aj najčistejšia z riek sa stane stokou,
raz rozbije sa každá nádoba.

*Ojedinelé ticho spokornenej mysle
viac ako švédsky stôl vždy pohostí.
Vysoké hrozno vôbec nie je kyslé,
sladkosť spočíva v nedosiahnuteľnosti.
Ozajstná sláva býva dcéra zabudnutia.
Skutočná láska tichom prerastá -
najvzrušujúcejšia je nedotknutá.
Šťastie je nezávislosť od šťastia.*

V zemi nikoho

*Aj v bezvetrí sa chveje hladina.
Anjel si kľakol k prameňu a pije
hojivé dúšky z ladnej vodnej šije,
neskoré hviezdy úsvit zhasína.
Tak poddáva sa bozkom krajina.
Tak oddáva sa hlina prstom majstra.
Tak dajako mi na jazyku rástla
aj báseň, navždy prvá jediná.
V hodine lásky, keď sa ako hmyz
na perách budia hlásky, len tak zo sna
bľaboce anjel hudbu, ako krosná
čeľuste tkajú gobelíny, aj keď spíš.
Bolesti neubúda, je jej primnoho
a realita ilúzie stiera,
no pracuje, no namáha sa viera,
z ohňa chrám stavia v zemi nikoho.*

Vlajka

*Vlajka sa na stožiar trepotá,
hviezdnatý modro-žltý prepych.
Ale to veje naša slepota,
popravná páska našich očí slepých.
Previazali ňou oči Kristovi.
Po koľký raz ho na Golgotu vedú,
len či ho ešte lotor osloví...
Dobre tak, aspoň nevidí tú biedu.
Vlajka sa na stožiar trepoce.
To plieska handra do prísneho ticha,
nech nepočujú každé Vianoce,
že Dieťa spí a oslík naňho dýcha.*

Inšpirácia

*Priletelo, sadlo si mi na nohu,
nenápadné, najväčšie však po Bohu,
drobná bytosť, tichučká a skromná,
ako Pán Boh záujem má o mňa.*

*Ako z diaľky skorá ranná spiež,
tak si jedného dňa prišla tiež,
bez rozpakov k láske naklonená
sadla si mi nežne na kolená.*

*Do očí si posunuli klobúky
bedle, keď sme vyšli na lúky.
Obloha aj s rozvodnenou riekou
vstupovali lúkam do zvončekov.*

*Rajsky blažení a odvážne
zaodetí iba do vášne
kráčali sme tam, kde ľudia smútia,
každý osve, a ty nedotknutá.*

*Priletelo ku mne nakrátko,
na nohu si sadlo vtáčatko.*

*Sedí, neodchádza nikam,
a ja sedím tak, že sotva dýcham.*

*Priletelo ku mne nemožné,
vyspevuje prosto, nábožne
rajské piesne tejto hriešnej zeme
do krajiny, kam my nemôžeme.*

Láska

*A nech to trvá hodinu či dve,
alebo večnosť, len nech nás to berie
za srdcia a nech sa v nich chvie,
pokým sa celkom nezabuchnú dvere
stamodtiaľ k nám, k nám dýchajúcim vzduch
na tejto strane zúfalstva a smútku.
Nech sa to chvie a nech to spevom vlh
kreslí kruh hoci na deň, na minútku.*

*Nech ako studňa, ktorá nemá dna,
trvá to hoci na okamih večne.*

*Tá aureola z odvahy a sna,
keď láskou človek do večnosti prečnie,
len to je sláva. Plameň, čo sa skrz
neplodnú márnosť prepáli a trasie,*

až Boha rozplače... Veď čo ak z Božích slz
sú stĺpy mostov odpustenia k spáse.

K obrazu Cesare Laurentiho

Sklonená kráčaš, tvoje vlasy pršia
na nekosenú, stúpajúcu zem,
no a s jej trávou stúpa tvoja duša,
aj keď tvoj smútok zavše nevládzem.

Ten obraz, krása z jediného kusa,
má požehnané všetky detaily.
Ako prejsť pomimo a nedotknúť sa
na šiji oblohy tej zlatej medaily.

Zďaleka nesie teplý južný vietor
soľ tichých morí, pokoru a bôľ,
no ja som len rád, že som predsa stretol
i ten bôľ, i tú pokoru, i soľ.

Cesare Laurenti (1854-1937), Taliansko

https://scontent.fbts3-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/61022417_2762686387091273_8777476185815777280_n.jpg?_nc_cat=108&_nc_ht=scontent.fbts3-1.fna&oh=d2eea8f7852a62a65fab546e25307c64&oe=5D633532

SÚVSTÁŽNOSŤ

Láska je ako líška.

*Placho obíde
každého, kto jej nie je hoden.
A neobstojí v tejto koride,
kto odmietne kríž,
nepoložiac podeň
pokornú nemohúcnosť,
ramená
Sizyfa,
kto sa vopred zľakne strmín.*

*Milujem, Bože,
a to znamená,
že vlastnou krvou
napájam a krmím
mláďatko orla,
pokým narastú
a zmocnejú mu krídla.*

*Kým mu perie
nedozrie,
kým ho nezodvihne
ku šťastiu
uprostred vlastnej hrude,
k viere,
že môže vzlietnuť.*

*Lebo tak to je
s človekom:
iba keď sa stíška
položí pod kríž,
božie hoboje
zaznejú
a pri nohách
líška sa mu líška.*

Aké by bolo skvelé

*Aké by bolo ozaj skvelé
žiť s dušou takou nadšenou,
že nebolo by ťarchy v tele,
chodiť pol metra nad zemou.
Neprekážalo by mi zostať na vy
s nebeskou výškou, piť aj blen,*

*len nedolomiť steblo trávy,
kráčať pol metra ponad zem.
Hoc nad zemou sa vznáša duša,
každý krok mojich hriešnych nôh
bez ujmy niešť ich márne skúša.
Ešteže milosrdný je môj Boh
a toleruje mojim nohám,
že z kvetov strasú, postúpajú peľ,
i že si poranený ako pohan
na rany kladiem jeho skorocel.*

Možnosti

- Čo budeš teraz robiť, v tomto čase chorom?
Vždy budeš taký... no vieš... rovnaký?
- Stanem sa aspoň na okamih morom,
zrkadliť budem čajky a tiež oblaky.
- A čím sa staneš potom? - Možno loďou
na mori, možno na katedrále.
A možno budem iba jedným z mnohých schodov,
ponesiem kroky tých, čo majú namále.
- A kam tie kroky zložíš, veď sú ťažké?!
- Poukladám ich všetky do tvaru
Kristovho kríža. Ako steblo k vážke
na chvíľu priložím ich v chráme k oltáru.

* * *

*Bez rýmov báseň, bez štvorveršia,
to sú sklá okien bez rámov.
Tak dajako je duša chudobnejšia
o jeden smútok za mamou.
No pre mňa báseň rýmovaná,
aj keď ma rýmy sem-tam pouláčia,
je ako duša o to slovo mama,
o smútok za ňou bohatšia.*

Jana spod oblúka dúhy

*Keď ochabujú mužské ramená
a v pošvách vojska hrdzavejú meče,
spravodlivosť dá slabým znamenia,
hrdinská krv im potom tečie
o niečo prudšie v srdci do chlopní.
Tak Jana z Arcu svieti vojskám do tmy
a malovernosť na boj uschopní.
Tiež by som chcel byť taký negramotný,
aby som zdvihol ako hroznú päšť
bezbranné slová, bračekovci moji,
a za Boha a za kráľa ich viesť,
a neustúpiť, aj keď padnú v boji.
Mnohokrát by mi plúvli na líce
aj udreli ma: Pyšnú šiju zohni...
Nakoniec verše, brvná hranice,
podo mnou dávno, dávno vzbĺkli v ohni.
Aj ohňom, čo ma zvlieka donaha,
píšem list zbabelcom, čo zvykli
plieť si, čo podlosť je, čo odvaha,
tým neprestajným rozvracačom Cirkvi.
Aj ohňom, čo ma zvlieka dohola,
verný až na smrť, a nie ako druhí,
píšem list podpaľačom kostola,
ja, Jana z Arcu, spod oblúka dúhy.*

**** Svätý Duch môže konať aj cez dievčenskú slabosť, ktorá má viac sily a odvahy ako celé armády, ktoré stratili vieru.***

Teodor Križka

https://scontent.fbts3-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/10435700_10152535573486726_4641146296518180486_n.jpg?nc_cat=101&nc_ht=scontent.fbt-s3-1.fna&oh=d0a84a6287d16ea7806daf95a13942a5&oe=5D5E63F8

Tabletka

Aj dlhý život býva taký krátky,
keď už niet vedľa otca a niet matky.
Veľké sny sa však podobajú na liek,
vojdú sa do škatuliek od zápaliek.

Keď ti je ťažko, siahneš do škatuľky
po guľku zo skla, pozrieš do tej guľky,
akoby si sa cez kľúčovú dierku
pozeral k hviezdám na anjelskom pierku.

Vesmír je drobný, chlapec si ho nosí
vo vrecku všade, kade chodí bosý.
Škatuľka s guľkou lieči bolesť, všetku,
len na ňu siahne ako na tabletku.

Nech je tam každý zosnulý môj predok,
nech som tam ja aj s vedrom čučoriedok,
a nech tam zaznie aj hlas môjho otca:
Ak chceš byť chlap, len namáhaj a poť sa.

Tabletka jedna, guľka tiež len jedna,
ku detstvu naspäť rovnou cestou ved' ma,
a nech je, prosím, dostatočne krátka,
a nech tam opäť objíme ma matka.

Bolo tu ešte včera

Bolo tu ešte včera, iba pred chvíľou
premenilo sa v dieťa omylov.
Ešte včera sa smialo, aj keď kratšie.
Dnes však len o zem hádže sa a plače.

Tak to už chodí, neraz vyrastá
z koreňov šťastia kmienok nešťastia
a samota, to žlté oko žltný
ako spln vkĺzne na noc do koruny.

Ak milujeme, radšej prichýľme
len samé šťastie, ale omyl nie.
Omyl je šťastie, ktoré ktosi zlomil
bez toho, aby tušil, aký to je omyl.
Vyhýbajme sa chybe ďalších omylov.
Šťastie tu bolo ešte pred chvíľou.
No šťastie v koreni je, ďalej rastie
do nových kmeňov, ešte šťastie.

Úlomky

Úlomky, čo ma krájajú a menia,
z nekonečného radu udivenia
vystúpia, aj keď duša nevládze,
zostanú ohnivkami jednej reťaze.

Osoby, vzťahy, predmety a javy,
všetko ma nesie tým viac, čím viac dlávi
bobuľky hrozna, sladkosť v rozpuku,
pšeničné zrno melúc na múku.

Akási ruka zbiera ma a viaže
do snopov v poli, skladá do vitráže
z rozbitých sklíčok, kúsok po kúsku
prikladá vo mne s láskou na brúsku.

Ach, láska, láska, ktorej viacej niet už,
opravuje ma s nehou, to je retuš
duše i srdca, čo sa potkýna,
z onoho sveta láska matkina.

Každučkú chvíľu sa mi pripomenie
v smútku i radosti, a hľadím vyjavene
zo svojich zmyslov dušou ustatou,
nemám viac ďalších kabátov.

Matkina láska, pokorná a zbožná,
z úlomkov ako vitráž zlož ma.

Pokyň, kam ísť a daj mi znamenie,
nech od údivu duša onemie.

Kiež by ma údiv spravodlivo pásol
na žirných lúkach... Zmeň ma na chlieb, na soľ,
blahoslavené slovo matkino,
premeň sa vo mne na chlieb, na víno.

Branná povinnosť

Každý, kto miluje, kto žízni,
zamilovaný na smrť do života,
bohatý hladom, je môj blížny.
Z takých je moja rota.

Z takých sú moje pešie pluky,
armády, ktoré vidia potme,
tie jazerá a lesy, polia, lúky,
od lásky ísť až na kríž schopné.

Láska, to nie je pekný obal,
vždy stúpa k plodom od koreňov.

*Do takej armády som narukoval,
s hrud'ou až na smrť otvorenou.*

*Anjelské pluky, pluky nebies,
vtelené do kukučiek, do ostrice,
koníček, ktorý v prachu hrebieš,
krása, čo nastavuje druhé líce.*

V máji

*V deň, keď si ľudia predstavujú tanky,
pod pásmi opäť plače rodná zem.
Aj mňa s ňou všetko bolí, od tej lámkky,
hlbšej než v kostiach, nič viac nevládzem,
len prstom zložiť žltáčika z pleca
na trávku, nech mu z krídel neopráchne peľ.
No rodná zem aj ďalej vo mne chvie sa,
celkom však inak, ako by som chcel.
Nemám kam uhnúť, do akých jej rovov,
kam sa jej pietne vyhnúť oblúkmi.
Veď hanebné je kľakať si tu s vdovou
a postúpať jej pri tom po sukni.*

Biela

*Never mi vôbec, never ani slovku,
keď ako chrúst vylieta mi z úst.
Bud' alejou, čo kráča na birmovku
a po lupienkoch višní hmatá prst
iskrenia v listí. Nezastav ten kotúč,
nech brúsi tvary v kvetoch, budúce
plody už v stopkách hrušiek pouč,
ako si sadá sladkosť na srdce.
Ani len hlásku z biednych úst mi never,
len prekračuj ich ako k chrámu schod,
a nech ťa vedie hviezda, čo má sever
ako nad provou v mori biela loď.*

Ozvena

*Do hory volám, hora odpovedá,
ale ty nie. Si perlou stratenou
nie ako hriech, nie ako strach či bieda -
bezo zvyšku, aj s ozvenou.*

No ako brúsny kotúč vystupuje dúha
nad vodopád a brúsi ma, a nôž
hlboko do mňa hrot ceruzky strúha,
smútok i radosť, oslnenie, lož.

Na rube listov, na pokožke zvnútra
ako vlk stopy lane nájde pach
znežnená duša. Práve taká smutná
ako to echo hôr až v útrobach.

Rybačka

Už mi ten obraz vznešený tak chýbal,
keď vyzlieka sa rieka z ranných hmieľ
a slnko ako rybu z vody ťahá rybár,
a vrby kvitnú, ako som to chcel.

A vrby kvitnú ako včelie roje,
a čoskoro dni s nimi uletia,
a všetko je tu, a i nie je, moje,
ešte aj najskrytejšia obeta.

A rybár nahadzuje na hladinu prúty,
čo zlatá rybka azda sľúbi mu,
a uloví len klzkú rybku smrti
a šmykne sa s ňou k vrbe pod hlinu.

Rozhranie

Ležal som iba do nahoty odetý,
naozaj nahý, nielen v nahej koži,
a nad hlavou plávali mi kométy
a mladé líšky hýbali sa v hloží.

Nevedel som, či živý som, či už
na všetko hľadím z onej strany bytia,
kde slovo vládni ozaj značí slúž
a za srdce aj suché steblá chytia.

Ale tie steblá takých živých tráv
a piesne k nebu ukričaných vtákov
tak pozemsky sa niesli ako splav,
aj keď sa chveli nepozemskou vďakou.

Počul som v tráve šuchot tichých nôh.
Dážďovníky, tie britvy, ktoré smú ti,
podrezať krk, sa mihli v oblakoch
až na pomedzí života a smrti.

Sonet o vykúpení

*Je to raz tak, že vo všetkom je zrada
a báseň tiež sa mení v trafenú
hus, a len gága o všetkom, čo máta
autora, ak sa nepodobá kameňu.*

*Keď nad srdcom ho opustí raz vláda,
skrvavie mu hrud', má ju zranenú,
a len kto taktiež podobne tu stráda,
rozumie v slzách jeho trápeniu.*

*Súciťte s ním, ak ctíte sami seba,
a nasledujte do siedmeho neba
alebo hoci pred plot predpekliá.*

*Pamätajte však, že sa do plameňa
po krásu chodí, na kríž vykúpenia,
anjeli svojich krásou neštekliá.*

Dva poháre

*Dva poháre, dve ústa, jedno víno,
pokušenie, čo neprechádza mimo,
to pokušenie, čo má meno hriech,
len ak sa stane telom dvoje nech.*

*Mlčíme každý po svojom, ty skromne,
ja ako krv, čo miluje ťa vo mne.
Cez plece sa mi k tebe nakláňa
tá naliehavosť môjho mlčania.*

*Prší, no na vrchovci spieva škorec,
trhá si pľúca: Miluješ ma? Povedz!
Odpovedá mu iba hustý dážď,
každučkou kvapkou na zobáku zvlášť.*

*Nekončí spev a neprichádza prielom,
dve tichá jedným nestanú sa telom.
Dva škorce na vrchovci čnejú z oparov.
Jediné víno, dvoje pohárov.*

*Neklesá opar, jeden škorec letí,
druhý však spieva. Náhle úzko je ti.
Akoby zrazu na opačný breh
prebrodilo sa milujúce nech.*

*Milujeme sa vášnivo a s nehou
z opačných, k sebe odvrátených brehov.
Dva poháre len štrngli do ticha.
A škorec spieva, ani nedýcha.*

Starnúci

*To s vráskami a slabým zrakom starca,
s tou starobou, čo taká neskromná
slabosti v tele prikazuje, staň sa,
len chodí cezo mňa.*

*Len valcuje ma, po hrudi mi šliape,
do zubov kope, až sa vylomia.
Ale nie, na tej ošúchanej mape
nevymaže bod svedomia.*

*To nie som ja, čo sa tu stráca
po kúsku kúsok dakam do vrások.
Ja som tá duša, ktorá s nebom hrá sa
drzú hru, že je belások.*

*Že o vlások mu ujde, o šupinku z krídel,
o tykadielko, ktorým prerastá
k plameňu, čo ho vopred videl,
a v Bohu zhorí od šťastia.*

Znamenia

*Visí to vo vzduchu, už znova čadí
z pekelnej pece, dušu páli pach
falošných bozkov, pretvárinky a zrady.
Apokalypsa na zlých paripách.*

*Krvavá vstáva spoza hory luna
a čoskoro ju sotva vymenia.
Kopytá dupú, bubny zeme dunia
do rytmu šialeného kvílenia.*

*Už znova počuť, ako ktosi tesá
ramená kríža, tak sa lopotí,
až zemská kôra hýbe sa a chvie sa
pod ťarchou novodobej Golgoty.*

*Opäť sa, cítim, ďalšia podlosť chystá.
Tá istá banda, najhroznejšia z bánd,
na Kalváriu znova vedie Krista,
a tridsať strieborných má grant.*

Ekológia

*Nadarmo zachraňujú mokrade či včely,
keď apokalyptické kone klušú.
Zachraňujte si, ľudia dobrí, dušu.*

*Zvieratá, vtáky, včely zaúpeli,
lebo to vy ste, drahí, v neporiadku.
Na prostitútku zmenili ste matku.
Zvrhli ste Boha z oltára a klaniate sa sebe.
Niet života a lásky bez pokánia.
Kajajte sa, ľudia, bez prestania.
Neskoro plakať na pohrebe.*

** * **

*Ako na mužskej hrudi vyznamenanie,
tak dajako mi úsvit báseň privanie,
celý môj kríž, to moje imanie,
čo srdcu predsa len tak veľmi pristane.
Ako na mužskej ruke prsteň je rým mužský,
ako na ženskej ruke prsteň je rým ženský.
No aké potom so mnou vedia stvárať kúsky!
A stvárajú ich so mnou po slovensky.*

Slovenská Golgota

*V tie dni, keď strašná vec sa stala
a na slovenskú Golgotu šiel pán
prezident oddať všetko z toho mála
a za svoj národ vykrvácať z rán,
umierali sme s ním tam na tom pláci
z justičnej zvole, siroty tých čias.
A zomierali s nami všetky krásy.
Na celú zem sa rozrehotal d'as.
Ten rehot bije dodnes vo mne do slúch,
a počujem pád kríža z kňazských rúk
na dlažbu paláca, keď kat, ten zloduch,
dokončil dielo diabla. Hrozný zvuk!
Po dychu lapám, po životnom dúšku,
no naostatok sotva dýchajúc,
na vlastnom hrdle cítim jeho slučku
a túto báseň chrčím z prázdnych pľúc.
Popravili nám slovenského kráľa,
božieho pomazaného, akým bol náš kňaz.
Čo ako by sa naša duša bála,
niet za to ospravedlivenia v nás.*

Chlapča s píšťalkou

*Na píšťalke hrá, na tom kúsku drierka,
akoby hmatal v pierkach anjelov
ich priezračné a netelesné tielka
tajomne čistých, svätých zámerov.*

*Na dierkach preberá a na tých pehách hudby
až z duše dreva preluduje sen.*

*A kocúr načúva, a kocúr ho tak ľúbi,
že všetky zmysly má len pre hudbu a preň.*

*Chlapča hrá, na smiech bezohľadných davov,
medzitým mesiac rastie na ovál.*

*Oproti stál som, len tak krútil hlavou,
a že som to bol ja sám, som sa čudoval.*

Nebo

*Nebo je biela holubica,
a nijaké nie obrázky,
nebo je zaľúbiť sa
až na smrť do lásky.*

*Nemáva nebo také krídla,
aké má túžba v snoch.*

*Nebo je, keď ťa nenávidia
pre lásku menom Boh.*

Žarnov

*Valí sa kameň, žarnov melúci
dejiny na prach, na chlebovú múku.*

*Ten kameň cítim, cítim na srdci
obrovský žarnov ticha, jeho hluku.*

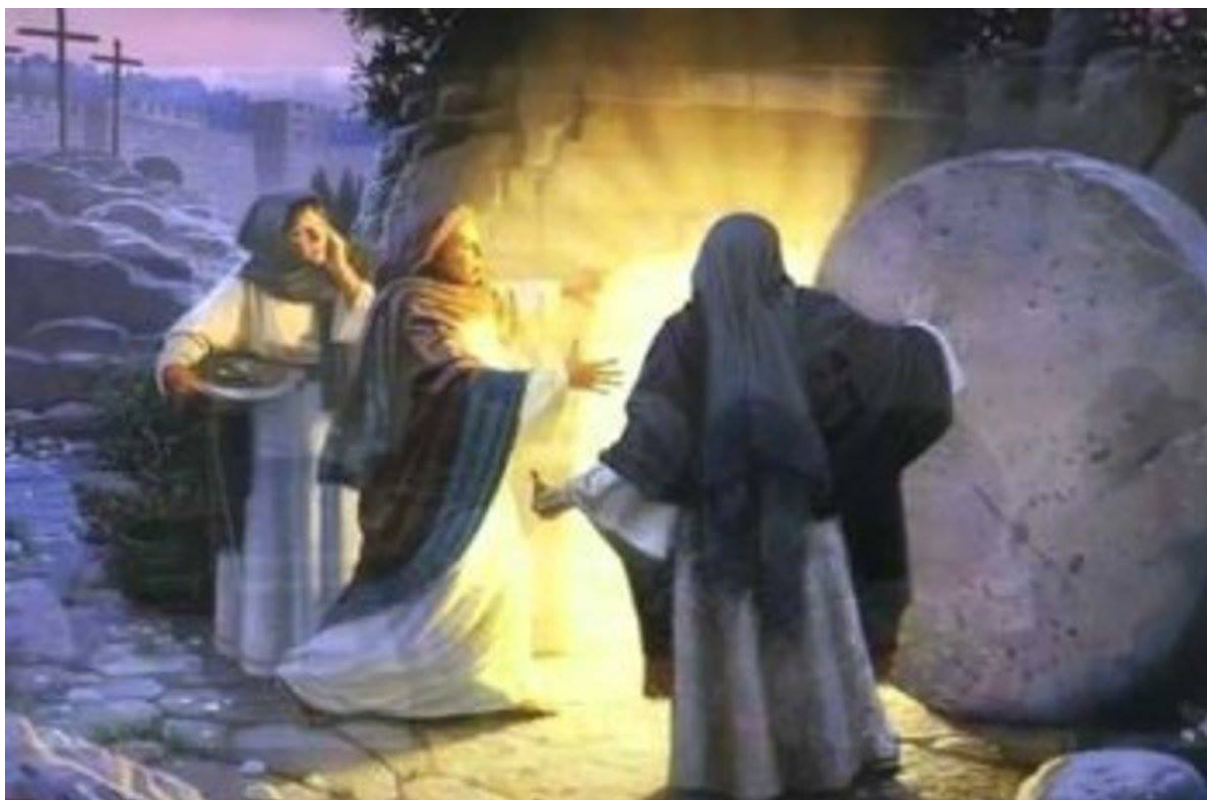
*Nehmotná ruka valí ho a zomiera
pochybnosť, ktorá drví každú dobu.*

*Kameň sa valí, valí do cieľa
a odhaľuje svetlé prázdno hrobu.*

Zlá vôľa možná je, no daromná.

Lepšie siať krásu do úhorov času.

*Valí sa kameň krížom cezo mňa.
Na zatratenie? Na milosť a spásu?*

https://scontent-vie1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/58445092_2721990881160824_7606721431535091712_o.jpg?nc_cat=108&nc_ht=scontent-vie1-1.xx&oh=dafc30c8ea30f8f11e475dd2df9dd8c3&oe=5D6ED91E

Výstup na horu Tábor

Kolená - vrchy mojej pokory!

Tak ťažko stúpať na vás!

No nebo pokory mi otvorí,

Mária, každé Zdravas.

Kolená, vy môj strmý štít!

Istia ma v stenách skoby

viery a chuti v Bohu žiť,

nie ako vybielené hroby.

Kolená, moje lano z previsu

nad veľkou jamou pekiel.

Kolená moje schody sú

s nápisom Mene tekel.

Óda na zlo

*Samota je zlá, to je ale rečí!
Zlo predsa hubí, ticho lieči!
V hluku sa stráca, v tichu vzniká
aj moja duša pustovníka.*

*Nevolajte ma do hluku a nikam
medzi svár, v tichu vznikám
a pri víne ma z vašich márných hádok
bolieva celý človek, nielen zadok.*

*Samota je vraj z pochybného rodu,
ale ja na samotu píšem ódu.
Veď na samote nie som v osamení,
je so mnou Boh, a lieči ma, a mení.*

Po daždi

*Po daždi, ktorý dlho leštil kľučky
na dverách chrámu, celé od potu,
už iba tieň tam posedáva mlčky
ako mních, čo nemá robotu.*

*Aj vrba, cez kmeň prevesená kutňa,
spustila tvár a plače do hrsti,
netušiac ani, prečo býva smutná
a konáre až k zemi opustí.*

*Čas krásny je a ona taká sama,
iba s tým tieňom, to je však len mních.
Ale jej smútok zruší Anjel Pána
a po smútku už zostane len vzdych.*

Moja vlasť

*Na tomto svete žije iný svet,
svet, ktorý bežným zrakom nevidieť.
Neuväzní ho nenávisť a betón,
svet dostupný len básnikom a deťom.
Na život medzi vami mám už málo síl,
ja do iného sveta som sa narodil.
Môj svet je ostrov za hranami vecí,
kde všetko umierajúce sa kriesi.*

*Zostali z neho iba črepiny,
očami viditeľný je len slepými.
Nakoniec, načo zrak, kde za nás vidia
anjeli, čo nám darujú krídla.*

*V tom svete žijem, v kraji za krásou,
vo svete bez slov, plnom zdravasov,
vo svete, kde tak nádherne ma klamú
hudobné krídla nezemského chrámu.*

*Popíjam si tam kávu pri mame,
na tomto svete sa však míňame,
ale v tom svete ako láska veľkom
spolu sme, ona predišla ma celkom,
ja som tam dušou, telom ešte nie,
ale už cítim v srdci brieždenie.
Už vidím krásu za okrajom vecí,
tú krásu, ktorá milujúcich kriesi.*

*** Sme deťmi, kým nám mamy neodídu. A mnohí aj potom.
Učíme sa od mám byť mamami vlastných detí. Od nikoho iného
sa to naučiť nedá. To je tá zlatá niť dejín. Preto sa diabol pokúša
rozbiť rodinu.**

Teodor Križka

Hostia môjho ticha

*Keď srdce upokojí sa a stíši,
za skriňou počuť mäkké labky myší,
fuzáča v stropných trámoch z borovíc,
dokonca ticho, ktoré vyslovíš.*

*Ty si to ticho v láske, takej prísne našej,
mlčanlivá a strohá - takú ťa mám radšej.*

Ešte buď chvíľu v tichu úprimnou.

Ty si ten šuchot myšiek za skriňou.

*Vrťaj sa vo mne ako larva v tráme,
čo tvojou prítomnosťou milo klame.*

*A keď ti stropné trámy nestačia,
premeň sa v dospelého fuzáča.*

*Stavební majstri, nik tak stavať nevie,
podarovali ste my larvy v dreve.*

*Tak chodí ku mne aj ten Najvyšší,
počuť Ho, keď sa srdce utíši.*

Koncert

Na chudobe a prázdnote,
na všetkom, čo je nepoznané,
vznešene notu po note
hráš fúgy ako na organe.

Aj z biedy našich úmyslov,
aj z môjho čela, keď sa chmúri,
hráš na slabikách slov
súhvezdia nočnej partitúry.

A pozývaš nás po mene.
Od lásky, od pokory
schádzajú na nás plamene
ohňa, čo nikdy nedohorí.

Z Božieho oltára,
keď pozrieš na nebesá,
horí, no nezhára
svieca, a neminie sa.

Ruženec s biskupom Pavlom Hnilicom

Pod pazuchy ma vzal, a za ruku, on, biskup,
viedol ma alejou, tou do starého parku.

Bolo to, akoby mi požehnával: Vystúp
na Kalváriu! Raduj sa! A nezmeň ani čiarku
na Písme v srdci... Bolí len, čo srdcu luhá.

Pomaly sme šli, preberajúc ružencové zrnká.

A keď sa rozpršalo, zjavila sa dúha
v hojivom jase večerného slnka.

Vyčírilo sa v korunách a v šerosvite kmeňov.

Zostávam verný, ako on bol verný.

Iba v tých tieňoch nad otcovskou zemou
kraj pod nohami po ňom viacej osirel mi.

Sonet o moruši

Vyťali morušu i z koreňov,
akoby podkopli mi nohu.

S plačúcou tvárou, k zemi sklonenou,
predsa len obraciam sa k Bohu.

On ma tak prísne nikdy neskúša,
ani keď v jeho očiach padám.

*Tam uňho rastie moja moruša
a pod ňou velebí ho Adam.*

*Moruša, sladkosť mojich detských rokov,
vzala si všetko, a nie bez úrokov.
Aj za to sláva Bohu celou dušou.*

*Raz, možno večer, možno nadránom,
až dozrie chvíľa, v raji pod morušou
budem ho sláviť spolu s Adamom.*

Genéza

*Nemusia chodiť svätí do kostola,
tam chodia hriešni vyzliekať sa z pýchy.
Kajúcný lotor ich tam z kríža volá,
ten po pravici Boha, v smrti tichý.*

*Svätí sa štítia, ukazujúc prstom,
že ten a s tou, a tamten toto zasa.
Ďakujem pekne, sýty som tým sústom.
Veď netušíte, z čoho vzniká krása.*

VÍR

*Oslavujem ťa, tanec azúru,
tvoj nebeský vír, na ktorý niet rýmu,
víchrenie, ktoré zotrie ponurú
náladu z očí, ktoré vykali mu.*

*Vysielam ako vtáky oslavu
na chvenie vetra v lemoch tvojej sukne,
na krásu ako nežnú popravu,
čo ako sviecu vo mne smútok sfúkne.*

*Ktovie, kde chodíš práve, ktovie s kým
a ktovie koho túžbu hreješ lonom.
Na vlnách твоjich šiat sa obesím,
šťastný, že som sa ich smel dotknúť skonom.*

https://scontent-vie1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/58619809_2220701578190398_3843535854886715392_n.jpg?_nc_cat=105&_nc_ht=scontent-vie1-1.xx&oh=40a7d47c37b759778fc2096a9e9930af&oe=5D738454

Jednoducho: Umenie je majstrovstvo typizácie, nijaký nie opis osobných zážitkov, tobôž denníkový záznam. Samozrejme, za typickým sa ukrýva obrovská halda autopsie.

Teodor Križka

Takto sa modlím

*Píše to po mne, do mňa si to píše
farbami krvi, atramentom tíše,
tou liturgiou polnočného zvyku
do zápisníka hudby na jazyku.*

*Píše to stále, o čom, samo nevie,
len hrá a hrá to na každučkej cieve,*

na každom nerve z pokory a zlosti,
napnutom na prasknutie medzi kosti.

Píše to tak, že nádherne ma ničí,
drví ma na prach ako slávik v kričí
a z toho prachu nanovo ma hnetie
po každom slove, po každučkej vete.

Bojím sa noci, keď už nepríde to,
keď na tú hudbu naloží raz veto,
keď si ma z prachu opäť nepozbiera,
ako to so mnou robí moja viera.

Ale kým chodí, som a som tu šťastný
s tým mojím nežným haraburdím básní
a je mi jedno, či to komu treba,
keď do mňa píše celé kusy neba.

Píše to do mňa hranatým i oblým
údivom prosbu, čo sa denne modlím,
že veriť Bohu, to je toľko asi,
čo k smútku pridať aspoň smietku krásy.

*** Poézia je nerv života, obnažený v básnikovej duši.**

Teodor Križka

Ellada

Do tvojho objatia, či rád, či ani nerád,
stále sa ponáram, do tvojich vodopádov,
do tvojich Rímov, do tých tvojich Ellád
so starou kultúrou, no večne takou mladou.

Prichádzaš z Korintu a dvíhaš vo mne stípy
vysoko nad biedu a úzkosť ľudských vášní.
Vraciaš mi vznešenosť, keď vo mne srdce trpí.
Krásou ma opojíš aj rozhrešenie dáš mi.

Aj z tvojich ruín, z pováľaných rumov
obnovia nebesá svoj oheň katedrály,
ten plameň kamenný, to svetlo, čo je sumou
cností a múdrosti, čo vo mne zaspievali.

Máje a kríž

*Predkovia moji, z rodu Slovanov,
vd'aka vám, že ste uchovali kraje
s nádherou, pre nás Bohom stvorenou,
s láskou, čo pre nás stvorená je.*

*Cyrilo-metodský rod ako zlatá niť
vyšíva vrúcne polia, lúky, háje
tým vzorom, čo ma prišiel zachrániť
láskou, čo pre nás stvorená je.*

*A nech si, čo chce, vrieska krdel' strák,
na chráme kríž a na námestiach máje
vždy budú tvrdiť všetko naopak,
láska je Boh a pre nás stvorená je.*

Keď matka miesi na chlieb

*Keď matka miesi na chlieb každodenný,
nezarába len cesto z múky, vody, soli, kvásku.
V robotných rukách viacej prinesie mi,
to najhlavnejšie jedlo - lásku.*

*Nie zo stravy má dieťa vitamíny,
z matkinho srdca, čo je také vrúcne,
že do skonania sveta vystačí mi,
až moje srdce celkom navždy usne.*

*Opakujem to stále bez ustania,
ten, čo nás stvoril, výborný je stratég.
Kto iba jemu korí sa a klania,
tomu dal spásu v dobrých srdciach matiek.*

Hrušky

*Môj starý otec stúpал potichučky
vysoko na pôjd strmo po rebríku.
Zniesol mi odtiaľ v hrubých dlaniach hrušky.
Nezmohol som sa ani na repliku.*

*V tých hruškách bolo lásky na rok, na dva,
ba čoby, na celý môj život v ľudskej zime.
Z tých hrušiek žijem dodnes. Žiadna kradmá
ruka mi túto lásku neodníme.*

*Niekedy také drobné veci sú to,
napríklad hrušky, na bicykli pedál,*

čo starý otec opravil... Len mi je ľúto,
že ďakujem som nikdy nepovedal.

Neznáma

Po lese chodí, prebudená všetka,
nehmotná takmer, takmer snová.
Perami hýbe, ale nepošepká
o láske nikdy ani slova.

Perami hýbe ako na vetvičkách vrby
vo vetre lístkom. Taká veľkorysá
čokoľvek dá ti. Čokoľvek ti sľúbi.
O láske mlčí. Nikdy nezmýli sa.

Cítim jej závan, čoraz väčší, prudší,
keď prechádza sa lesom v daždi.
No o láske vždy tvrdohlavo mlčí,
veď sama láskou je, raz navždy.

Milenec čas

Ostýchavú a takú tichučkú
vodí ťa lesom spevné popoludnie.
Netušíš ešte, že noc obrúčku
Mesiaca spustí do nebeskej studne.
Zdáva sa ti, že čosi také koketné
na neveru sa môže iba hrať.
No vzápätí ťa odmietne,
odíde z domu s celou zbierkou kravát.
Najkrajšej vloží šiju do slučky
a na teba si ani nespomenie,
len tichučký a taký dobručký
vyplazí z vrby jazyk podjesene.

Kým sme

Keď milujete cnostných, čo je vám to platné?
Keď milujete múdrych, aká je v tom cnosť?
I múdrosť, i cnosť je na zemi len hosť.
Cenu má len, čo zbadali ste na dne
a zodvihli ste k Bohu na večnosť.
Nie ste tým, koľko vypili ste vína
a aké haldy prečítali kníh,
no koľko pravdy prijali ste z nich.

*Ste pot a krv, a obeta a drina.
Ste neha, súcit v správny okamih.
Možno len ako dieru na kabáte
do zeme zašijú ťa, pod kvitnúci hloh.
A možno udivený spadneš z nôh.
Čo na tom, drahí, že to nezbadáte,
podstatné je, aby to zbadal Boh.*

Milenci

*Hlad otvára mi nebesá,
smäd ku nim stúpa, načiera
z ich hĺbok. Milujeme sa.
Tak ku mne chodí nádhera.
Hlad, dobrý brat môj belások,
popíja vo mne od žízne
sosákom celým od hlások
krásu, čo nikdy nezmizne.
Hlad iba silu naberá,
nezaostáva ani smäd.
Milujeme sa. Nádhra
celého ma vie naspamäť.*

Môj čas

*O piatej ráno, keď ti veci prosté
po okraj plnia prázdne náručie,
vracia sa zázrak na škovránčom chvoste
a rosu lovia siete pavúčie.
Brat slnko, tomu ránu taký verný,
po lese chodí, kým ho opustí,
z tých sietí zbiera brilanty a perly
novému ránu rovno do hrsti.
Vtáčatá znova vyronili z hniezda
hlas nabrúsený celkom natenko
a na úsvitnom nebi bledne hviezda
ako nad tvojou perou znamienko.*

Korene

*V puklinách zeme hľbi cestu koreň,
ústami smädu kdesi v záhrobí
ponornú riekku nahmatáva, onen
pulz na zápästí zemskej chudoby.*

Ústami smädu pije z temných hladín
až na dne sveta, v hĺbke stáročí.
Ten koreň, s ktorým sa tak často radím.
Ten smädny koreň, pravda do očí.
Ach, koreň! Nesie na ramenách žízne
po okraj naplnené amfory
s úrodou vína zo dna dedovizne,
a svetlom hovorí, a hovorí
z praveku dejín rozprávky a mýty.
To si len človek sotva spomenie.
Vino. Krv. Láska. Pravda. Lútosť. City.
Ach, oslávené dávne korene!

Tváre

Masky vám rastú, prirastajú k tvári,
neodložíte ich už ako herci v Koloseu,
čo iba hrali
ľudské cnosti, vášne a slabosti.
Niet takého skalpelu,
ktorý by odstránil ich tenkú, ale mocnú vrstvu,
niet masti na tento neduh,
nepomôže ani ožarovanie,
nezmiznú, ani keď ich polejú
kyselinou sírovou.
Už neviete, či ste to ešte vy,
či niekto iný,
ten niekto, kto túži po obdive, bohatstve a sláve.
Ukláňate sa, usmievate
naľavo-napravo,
už ani nevediac,
či zo zdvorilosti,
či vypočítavo.
Usmievate sa na mocných,
šklabíte na bezbranných,
obdivujete v zrkadle svoju novú tvár
ako Narcis svoj obraz
na jazernej hladine.
Zbytočne vás spáli slnko,
koža sa zlúpne,
maska zostane.

*Nik už nevidí vašu skutočnú podobu,
iba chlapča, čo tak hlúpo vykrikuje,
kráľ je nahý,
a Boh.*

** * **

*Na tvojom slnku vyhrievam si dušu,
tie zamrznuté, pusté duny súsie.
Už pred úsvitom stúpam na návršie:
Sním zo mňa hriechy, Pane Bože, tu sú!*

*Popravné bubny nie sú o mne, sľúb mi.
Čokoľvek, Pane, so mnou slabým sprav, no
sním moje hriechy, z duše mi ich zlúpni,
ako sa lúpe koža, mŕtva dávno.*

Kone

*Belasé kone s hrivou južných vetrov,
neskrotné moje kone s chvostom komét,
vy kone nebies s chvostom ako tetrou,
s vypätou kožou ako vo mne sonet,
šialené žrebce, odtrhnuté z liací,
dupete po mne stými kopytami.
Ale to asi po mne šliape anjel krásy
alebo dáka vedma opitá mi
otvára hrudník, celkom vyvracia ho,
vyberá srdce ako vtáča v ôstí
a presviedča ma, aké je to blaho
napínať nervy medzi kľúčne kosti.*

Podobizeň

*Tvoju tvár, ktorú srdce vyplače mi,
nechtami ryl som v horách do skál
a každý ten vryp, krvou poznačený,
hladil som do tmy perami a bozkal.*

*Po celé veky, po celú tú dobu,
čo zaklínaš ma, krásne neprítomná,
valím tu báseň ako kameň z hrobu,
ale ten ťažký kameň padá do mňa.*

*Ale ten kameň môjho vresku,
ten balvan smädu ako stádo v stepi
nepremení sa v srdci na obriezku,
neštiepi sa, lež moje srdce štiepi.*

*** *Mladosť je vždy jediná a jedinečná, žijeme z nej do smrti. Ale nie je to (n)ostalgia, je to živá súčasť naplno prežívanej prítomnosti.***
Teodor Križka

***KŇAŽNEJ Z OBRAZU
Márii Prokofievne Eristovovej-Šervašidze,
múze Galaktiona Tabidzeho***

*Do vašich očí, sestier božích hĺbok,
do vašich očí, nebies naruby,
chcel by som stúpať, aspoň ako vrúbok
na strome, kde spia holuby.*

*Vyrezal ma tam niekto milujúci,
ten niekto, kto vám vložil do očí
priepasť, akú ja nosím v srdci
a čo sa láskou iba úročí.*

*Aj ako blázna, moja sestra kňažná,
aj ako mince, dávno minuté,
akokoľvek, i studená, i vlažná,
len mínajúc ma, ďalej milujte.*

Jedna z najkrajších žien, kňažná Mária Prokofievna Eristovová-Šervašidze (1890(5)-1986), múza gruzínskeho básnického génia Galaktiona Tabidzeho. Bola dvornou dámou, spoločníčkou cárovnej. Jej necnosťou bolo, že neraz meškala. Raz dokonca tak, že do sály vstúpila, keď už tam cár bol. Za to mala dostať trest. Ale cár sa iba na kňažnú pozrel a povedal: "Kňažná, byť taká krásna je hriech..." Mladý génus, chudobný básnik Galaktion Tabidze kňažnú Máriu stretol v tífliiskom parku. Tá si ho ani nevšimla. Ale na básnika urobila taký veľký dojem, že jej venoval celý cyklus básní Mária. Básnik bol do kňažnej zamilovaný po celý život. Ale kňažná tvrdila, že ho nikdy nestretla a jeho básne nečítala. Pritom literatúru mala veľmi rada. Z jej stola nikdy nezmizla gruzínska poéma Junák v tigrej koži. Po bolševickom prevrate sa stala jednou z najúspešnejších modeliek v parížskom salóne Coco Chanel...

https://scontent-vie1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/58049143_392090288299372_7273101424387424256_n.jpg?_nc_cat=1&_nc_ht=scontent-vie1-1.xx&oh=9ed6e75c8f2ec7d2072b7f63988f6042&oe=5D6C6BDC

Štepy

*Sedemkrát aspoň zdvojnásob
nehu a v nehe všetky krásy sveta,
nech dlho žijem zo zásob,
až odídeš a viac už nebude ťa.*

*Do svojej lásky ponor odrezky
a vlož ich do mňa, štepením ma rozmnož,
nech mi je závratne a nebesky,
aj keď som najskôr musel pod nôž.*

Judáš

*V optimistických chvíľach
namýšľam si,
že som kajúcný lotor,
ktorému prišlo ľúto nevinného Krista.
Ale keď sa postavím pred zrkadlo,
nie som hoden ani zločinca po Ježišovej pravici.
Vidím tvár Judáša,
ako sa na mňa šklábí
spoza masky cnosti.*

*Najradšej by som rozdal všetko,
i ostatky z toho mála, čo ešte vlastním,
odel sa do zrebného plátna
a sypal si od rána do večera
popol na hlavu.*

*Ach, vrchy, pohnite sa!
Pridlávte moju úbohosť
nádhrou svojej vznešenosti!*

*Otváram skrine a šuplíky,
hľadám povraz,
očami vyzerám v diaľke dajakú osiku.*

*Ale neviem viac,
iba sa zastať Judáša -
keby nebol zradil,
nebolo by spásy.*

*A keby nebol zradil,
ťažko by sme odlišili
pretváрку od milosrdenstva.*

*Lebo tak ľahko milovať spravodlivých,
ale skúste milovať podliaka...*

* * *

Nepotrebujem oči, aby som ťa videl.
Aj tak ťa vidím len keď privriem viečka.
Nepotrebujem nohy, veď pár krídel
na chrbát dáš mi, aj keď trochu mešká.
Nepotrebujem ruky, aby som sa dotkol
nesmiernej tvojej tváre, čo ma láska,
veď ty si vo mne, ty si všade vôkol.
Načo mám ústa, aj tak nevydajú hláska,
keď na kolenách navštíviš ma nežný.
Nepotrebujem uši, aj tak na nič súce.
Nepotrebujem už nič. Čokoľvek si vezmi.
Len o jedno ťa prosím, uchovaj mi srdce.

Samohlásky

Keď Pán Boh uhnietol z hlíny tejto zeme
Adama a vdýchol doňho dušu,
najsôr mu rozrezal v tvári ústa.
A Adam vyslovil po prvý raz
úžasný pocit, že je: Ááááá!
A udivený zázrakom,
ktorý s ním urobil Stvoriteľ,
povedal: Óóó!
Tak dajako vznikali samohlásky,
jedna po druhej,
ako plnosť emócií,
ako znak, ako symbol,
ako syntéza poznaného.
Spoluhlásky Adamove ústa
navštívili až neskôr,
keď Adam začal vytrhávať
detaily z kontextu
a na to bolo samohlások primálo.
Tak vznikali slová,
útržky z bytia,
fragmenty z Logosu.
A Adam trhal a trhal,
škubal to bytie ako hus,
ale Logos sa mu
každým píerkom strácal.
Odvtedy sa márne namáhajú filozofi
a básnici.

*Odvtedy sa všetci
iba rozpomätávame
na prvotnosť,
ktorá poznala úplnú pravdu.*

*Tú už poznajú iba
zvieratá a stromy.
A na okamih deti.*

Krátka prosba

*Ako keď verní rodičia
na vetve krmia drozdíča
po vyletení z hniezda,
tak aj mňa krmí hviezda.*

*Krmi ma ako oslíka,
čo hika a len prosíka.
Oroduj v nebi za mňa,
Matička, Hviezda Ranná.*

*Očisť mi srdce neverné
a veď ma k sebe severne,
pred brány neba niekam,
veď vidíš, zla sa zriekam.*

Pôst

*Sýti neveria hladným,
darmo sa stroja do kadejakých
súcitných póz.*

*Preto dobrovoľne hladujem.
Preto dobrovoľne strádam,
aby som pochopil.*

*Vzdelaní nevedia,
že múdrosť nenastupuje s diplomom.
Tak ani významovania nie sú mierou
talentu a schopností,
ale úplatkom za politkorektnosť,
teda formu sluhovstva.*

Po všetky veky vekov.

*Tisíce rokov negramotný Adam
číta z rosy v dlaniach alchemilky,
bruškami prstov hmatá
na kmeni olivovníka
Braillovo písmo,*

omáľa na jazyku v ústach
každučkú hlásku
a Stvoriteľ zaňho v spánku
brúsi brilianty.
Tisíce rokov Stvoriteľ
sýti jeho hladnú dušu
múdrostou mýtu.

Nevídaná a nevidená

Nepozrite sa jej nikdy priamo do očí,
uhranie vás a spáli
skôr ako veľmajstra templárov
Jakuba z Molay
alebo Janu z Arcu.

Poslúchnite radu rozprávky.
Keď vás pripustí k sebe,
nevidená a nevídaná,
pozrite sa jej najskôr na členky.
Až na druhý deň obdivujte jej
vznešené sošné lýtka.
Na stehná položte zrak
až v deň tretí.

Tak stúpajte k nebesám jej belasých očí
deň za dňom
ako biblický Jakub po rebríku.
Škoda by vás bolo, básnici,
všetkej horlivosti a vášne,
keby vaše telá vzbĺkli na hranici
skôr, ako by zasvietila
vaša báseň
ako pochodeň.

Sitnianski rytieri

Ak básnik nie je v prvej línii,
ale posedáva pri víne s ľahkými ženami
ako udatný Rákoczi v Poľsku,
zatiaľ čo jeho vojská hynú v boji,
načo sú jeho piesne?
Predal som teda všetko, čo mám,
kariéru, bohatstvo a slávu
a kúpil som si koňa a meč.

*Dobrovoľne som poslúchol srdce
a pricválal na front,
kde zbraňou sa oháňam
a spievam do rytmu kopýt.*

*Môj kôň sa síce potkýna
pri každom nepresnom rýme
a mečom sekám iba do povetria,
ale necúvol som ani len o piad'
rodnej zeme.*

*Väčšina vojakov už padla v bojovom poli,
niektorí utiekli a ukryli sa pod matkinu sukňu.*

*Ale ja volám pluky anjelov,
tie vojská nebeské, čo mohli zachrániť Krista,
no nezasiahli, aby sa dokonala spása.*

*Vyvolávam ich z nebies i spod zeme
ako rytierov spod Sitna,
storočia na nich kričím do dejín,
prebud'te sa, okrídlení vojaci,
príd'te už, boží bojovníci - nie na pohanenie,
ale na slávu Pána.*

*No ak Kristova obeta na kríži nestačí,
vezmite si aj mňa -
klinec v jeho zápästí,
lotra, čo pocítil súcit.*

*Veď už aj tak neraz od smädu pijam verše
ako ocot zo špongie
na konci stotníkovej kopije.*

Ustatosť

*Požehnaná buď, únava,
keď už človek nevládze ani sám seba
a ruky mu klesnú na stôl,
bezzvládne ako vädnúce ľalie.*

*Vyzliekaš telo i dušu donaha,
až do jadra ako cibuľu.*

*Vrstvu po vrstve zhadzuješ
tenučké vrstvy kultúry,
až človek stojí
ako Adam pred Bohom:*

*Tu som, Pane, hanbím sa,
lebo som zhrešil...*

Výsmech

*Posmievajú sa mi za chrbtom,
a niektorí aj do očí.
Podaktorí skúmajú pohľadom,
či som kompletný,
či na mne nenájdu známky
duševnej choroby.*

*Aj o sv. Pavlovi si myslia,
že jeho stretnutie s tebou
cestou do Damašku
bol iba prípadok schizofrénie.*

*Ale to nič, Pane!
To je iba drobučká minca,
ktorou mám zaplatiť
za všetky nádherly sveta,
ktoré si mi dal.*

*Veď ty si mi dal
nielen bolesť,
ale aj silu bolesť znášať,
i prehry a sklamanie.*

A dal si mi odvahu odpúšťať.

*Prepúšťam teda viny bratov na vôľu
ako vtáky z pritesných klietok.
Prepúšťam všetok hnev,
nech si letí, kam chce,
nech sadá
na plecía bezbožných.*

Môj chrám je Boh

*Môj chrám je Boh,
môj chrám je jeho vesmír,
i táto malá Zem
na jeho Mliečnej dráhe.*

*Neviem, o čo by som ho ešte prosil,
všetko mi dal,
i matku, i otca,
i detstvo plné tajomstiev,
rozprávok a mýtov,
i lásku a poéziu.*

Všetkého mám nadostač.

Učím sa už iba ďakovať.
Ďakujem ráno, len čo otvorím oči,
ďakujem večer, keď zaspávam,
ďakujem za jedlo i za hlad,
za radosť i smútok,
za priazeň i nepriazeň,
za slnečné dni, i za dni daždivé,
za všetky štyri ročné obdobia.

O nič viac neprosím
v chráme svojho srdca,
ani keď kľáčim
pred Svätosťou oltárnou,
iba ďakujem,
Pane, že si.

Báseň je moja rehoľa

Dobrovoľne som jej zložil večné sľuby
na jej úpenlivé volanie.
Zavrel som sa do veršov ako do cely,
od rána do večera mlčím slovami,
a celú noc potom prosím o odpustenie,
ležiac dolu tvárou -
na pochybách, či nehreším
ešte aj týmto mlčaním..

Chodievam bosý ako môj Boh,
čo na cestičkách zanecháva namiesto stôp
lístky skoroceľu.

A že ma Pán živí Duchom Svätým,
žijem zo vzduchu,
zo sprepodstatného chleba a vody
premenej na víno a krv.

Svetlonos

Najkrajší a najmúdrejší z anjelov
vzbúril sa proti tebe
a naučil búriť sa
i človeka.

I ja som sa v duchu búril,
i slovami, i skutkami,
i básne som písal rúhavé,
i obrazy som maľoval
sebe na slávu

a tebe na posmech,
i hudbu som skladal takú,
že rozvírila krv,
hoci nie som ani múdry, ani krásny
ako Svetlonos.

Zhodil si ho na Zem,
aby ma pokúšal.
Aby mi šepkal do ucha ako had
Adamovi v Raji,
že budem ako ty.

Rúhaj sa, človeče,
smilni, kradni a zabi,
požiadať manželku
blížneho svojho!

Zrazil si ma však na kolená,
aby som uvidel
ozajstné Svetlo.

Kolená sú ten štít,
na ktorý treba vyliezť.
Kolená sú tá hora,
na ktorú tlačí balvan Sisyfos.

Zakrývam si dlaňami
oči zahmlené od slz.
Skláňam sa k zemi,
lebo som zemi na roveň.

A vidím.
Vidím kríž na vrchu Golgota,
a vidím tvoje telo ukrižované
na ľudskom hriechu.
A vidím, ako hriech
berieš na seba
a mocnými pažami Ducha
premáhaš smrť.

Kain a Ábel

Navykajú vás na násilie,
na vraždy a smrť,
navykajú vás na hurónske tance démonov.
Ženú vás ako stáda po asfaltových cestách
ako po tráviacom ústrojenstve diabla
z pôrodnice rovno na cimiter.

A vy, znecitlivení pre nárek
nenarodeného dieťaťa,
a vy, opojení bláznovstvom chuťových buniek,
a vy, vrhajúci sa
do sekundovej večnosti chťiča,
dvíhate nôž na svojho brata:
Kain je môj otec!
A predsa sa z toho šialenstva popletených génov,
odkiaľsi z hĺbk DNA
čas od času narodí Ábel.
A Ábel potom pasie svoje ovce
na Božích lúkach,
večer si líha s rukami za hlavou
a číta z oblohy.
Môj otec Ábel tadeto kráčal predou mnou,
hral na píšťalke a na harfe
piesne svojho smútku za Bohom.
Môj otec Ábel tadeto kráčal,
ospravedlňujúc sa ešte aj kameňu,
o ktorý zakopol.

BOHATSTVO

Niet rozdielu
medzi bohatstvom a chudobou.
Bohatý má strach,
že o všetko príde,
že mu zhorí dom
a zlodej sa v noci vkradne cez okno.
Majetok mu nestačí,
majetok buď rastie,
alebo sa stráca.
Bohatý nikdy nemá dosť.
Myslí si, všetko som zarobil
týmito rukami
a touto hlavou.
Prečo by som sa mal deliť
s niekým, kto nevie, čo ja.
Bohatý má boha na účte.
A chudobný závidí bohatému
jeho bohatstvo,
úpie zo svojej chudoby:

*Pane Bože, spáľ mu to všetko!
A teší sa z každej jeho ujmy.
Všetko tu máme na skúšku,
i múdrosť a rozum,
i choroby a žiale,
i krásu a ošklivosť,
i úspech a zabudnutie,
i bohatstvo, i biedu.*

Chlieb a víno

*Napotrebujem hrýzť a žuvať,
tobôž omáľať na jazyku,
aby som cítil
chuť chleba a vína.
Nepotrebujem nikam cestovať,
aj v malej záhrade
mám nieže zem,
no celý vesmír.
Nepotrebujem sa dotýkať,
aby som vnímal hebkosť pokožky.
Aj farby najlepšie vidím
so zatvorenými očami.
Nepotrebujem mať,
aby som vlastnil.
Aj v rukách iných
je všetko moje.
I láska.*

* * *

*Keď básnici sú odetí
do krásy, dcéry múz,
na hrud' si píšu sonety,
prípadne aspoň blues.
Tetujú verše do kože,
vášnivé, horúce,
na hrud' a možnože
priam rovno na srdce.*

* * *

*V pochmúrnych, sivých chvíľach vták mi
vyšíva slučky smrti, keď ma stretá.
Ale ja nie som dávno z tohto sveta,
môj svet je tamto, tamto za oblakmi.
Matku som mal, tú božiu partitúru
bezpečnej lásky, ktorá verných vodí,
a vieru ako k chrámu pevné schody.
Neobesia ma na pupočnú šnúru,
nie veru, na slučku ma neobesia.
Na večný život odsúdili Tisu.
Boh pri ňom stál, a takí blažení sú.
A takí idú rovno na nebesá.*

* * *

*Ukradli Pána, uniesli ho z hrobu,
a na neznámom mieste schovali
Boha i spásu, celú lepšiu dobu.
No usmieva sa Mária, tá z Magdaly.
Uteká dolu vrškom, od šťastia až stená,
a na tvári jej kvitnú magnólie.
Len ťažko jachce, celá premenená:
Stretla som Pána... nezomrel... on žije!*

* * *

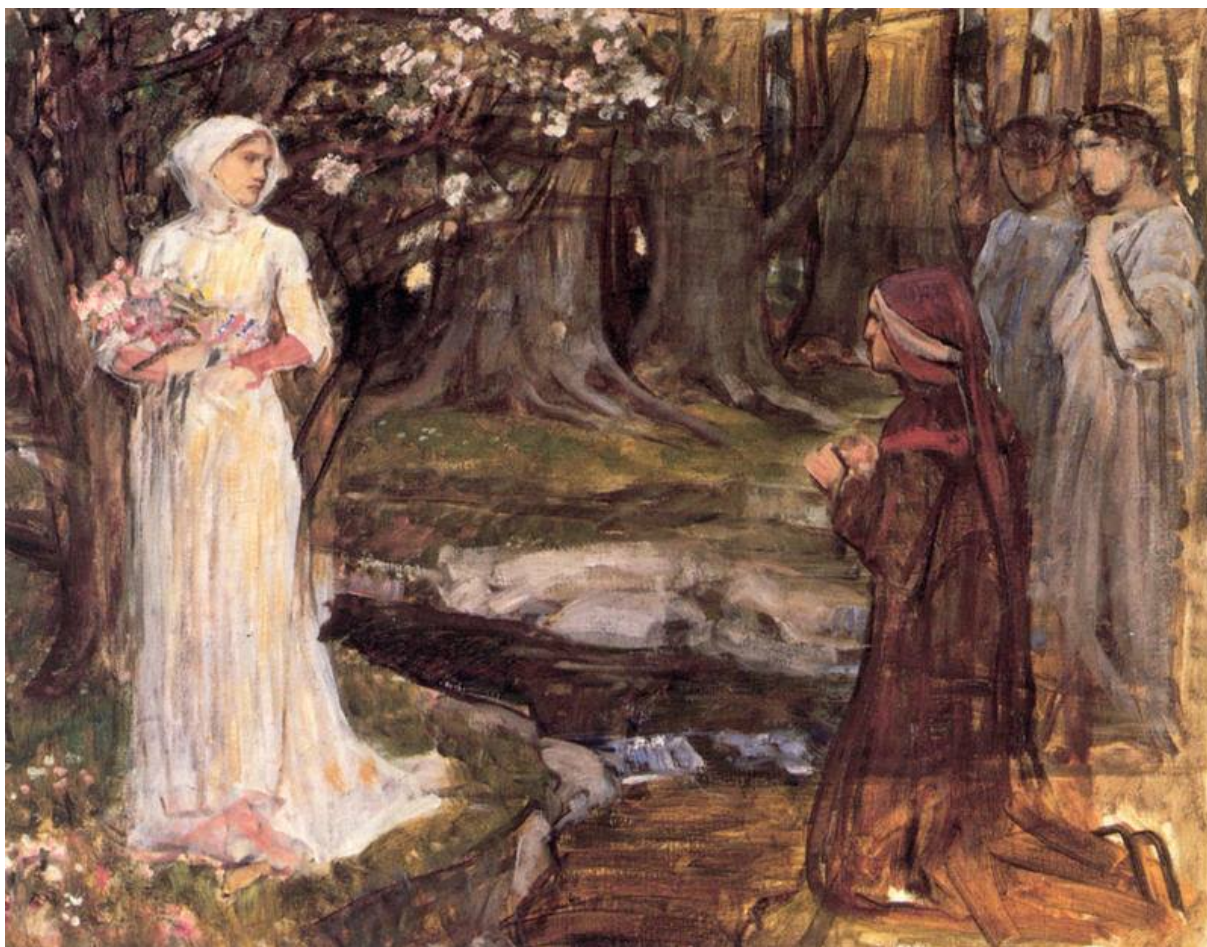
*Prišiel som k hrobu, ale v hrobe niet ťa.
Hľadám ťa v sade medzi olivami.
Hľadám ťa všade, v slzách ako dieťa,
že tvoja ruka z diaľky zakýva mi.
Hľadám ťa v chráme, hľadám za obzorom,
v puklinách zeme úzkostne ťa hľadám,
no zbytočne, ak nenájdem ťa v chorom
srdci, kde práve zmŕtvychustane Adam.
Hľadám ťa v mračnách, keď sa ku mne blížia,
hľadám ťa v knihách, vo snách o živote,
no život pučí z mŕtvych vetiev kríža,
len z Adamovej lebky na Golgote.*

* * *

Na tvojom slnku vyhrievam si dušu,
tie zamrznuté, pusté duny súsie.
Už pred úsvitom stúpam na návršie:
Sním zo mňa hriechy, Pane Bože, tu sú!
Popravné bubny nie sú o mne, sľúb mi.
Čokoľvek, Pane, so mnou slabým sprav, no
sním moje hriechy, z duše mi ich zlúpni,
ako sa lúpe koža, mŕtva dávno.

Matilda

Nad sebou zavše strácam všetku vládu,
akoby som pil príliš ťažké vína,
keď ako Dante kráčam stredom sadu
a oslní má krása Matildina.
Matilda, jar, čo práve zmŕtvychvstala,
Matilda, číre zrkadlenie Raja,
Matilda, veniec na temene kráľa,
Matilda, nôž, čo blažene ma krája.
Lupienky trhá, nehu bielych višní,
i sama ako višňa celá biela,
až pri jej bielobe som zvyšný
s brázdami svojho vráskavého čela.
Matilda, ktorá vo mne veky spáva,
Matilda, vidina, i skutočná, i verná,
Matilda, česť a všetka moja sláva,
dopredu môj spev na krajíčku pier má.
Zakaždým iba odčítam jej ústa,
odpíjam hudbu ako vrúcnosť bozkov.
Tá hudba zaznie na pokyn jej prsta.
Ten spev je mojou voľnosťou i vôdzkou.
Krása a hudba, na verše ma lámte.
Do Raja bránka. Chodník. Poézia.
Čo by bol bez vás nesmrteľný Dante,
ak by Raj nebol a jar neožila.

Dante and Matilda by John William Waterhouse

https://scontent.fbts4-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/57412710_2706514472708465_2685171892276428800_n.jpg?_nc_cat=105&_nc_ht=scontent.fbts4-1.fna&oh=3498988ee67459062ec009281aa65dcd&oe=5D4677F1

Svetlo

*To tvoje svetlo, ktoré svieti vo dne,
to tvoje svetlo, ktoré svieti v noci,
to tvoje svetlo, také blízke, rodné,
káže mi, poďme, volá ma a prosí.*

*Ku tvojmu svetlu dvíham sa a stúpam,
ku tomu svetlu zo dna svojho pádu,
ku tvojmu svetlu prázdny ako rúbaň,
a tvoje lúče na mňa ruky kladú.*

*To tvoje svetlo, večnosť, ktorá bola,
to tvoje svetlo, večnosť, čo len bude,
to tvoje svetlo, nekonečná škola
nehy a lásky, čo ti tryská z hrude.*

*To tvoje svetlo, také na smrť verné,
to tvoje svetlo, čo mi káže, poďme,
to tvoje svetlo, také nesvetelné,
vyhľadá ma a nájde ma aj potme.*

Piesočné hodiny, hodiny kostolné

*O Veľkej noci neumiera krása,
o Veľkej noci zmŕtvychvstáva večná,
až škřípu zhnité zuby pekiel, zdá sa.
K takejto kráse obraciam sa, lieč ma.
Krása je trpezlivá k ľuďom, ku krajinám,
jej milosrdné krídla ku nám rastú.
Storočia meškám, zahľadený inam.
Hodiny odbíjajú jedenástu.
Času je málo, odsýpa sa z piesku.
Hodiny bijú, orodujú za nás.
K milosrdenstvu ozaj, a či k trestu?
O desať minút... o päť minút dvanásť.*

Vinohrad

*Akokoľvek tu dorábame chlieb
v sústavnom pote práce, iba vykrádame
požehnanú zem pluhom modlitieb.
Tak aj ja slová, akokoľvek vykladané
drahokamami, kradnem z hĺbočín
nado mnou, vôkol, podo mnou a vo mne.
A neviem, či ten vinič zúročím,
kým príde hospodár a na víno si spomne.*

* * *

*Šťastie je dcéra zmätku,
na divých hubách rastie,
zvrtné sa na opätku
a inde hľadá šťastie.*

* * *

*Div že mi život rebrá nedoláme,
akoby nemal iné na práci,
len sedíme tu a sa objímame,
on neveriaci, a ja veriaci.*

*Život ma štedro krutou láskou hostí,
tou zmeskou frašiek, tragédií, drám.
Nedá mi ani vydýchnuť, až kosti
praskajú ako v starom strope trám.*

*Sťahuje z môjho chrbta pásy kože,
vynaliezavý majster násilia.
Ale to život smie, to život môže,
tá moja krásna deviácia.*

*Až ma raz umorduje, kúskom zeme
prikryje ma aj s touto chorobou.
Takto sa mi tu dvaja milujeme
v stých polohách a na sto spôsobov.*

*** A ako sa chcete dostať do neba? Lipnutím na živote pozemskom? Ved' o tom je tzv. humanizmus, ktorý nám štedro podarovalo osvietenectvo na kostiach kresťanov. "Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta". Memento mori! Lipnúť na živote? No niektorí lipnú na živote až tak, že si o veľkom pôste dajú klobásku, lebo sú hladní, Iba toľ nedávno som čítal takýto výrok jedného obdivovaného duchovného.**

Teodor Križka

Tiene

*Len tiene na stene, len v diaľke silueta.
Kto ozaj miloval, ten ďalej miluje ťa.
Kto stále odchádza, vždy sa len naspäť vráti,
najväčší nález sú vždy naše straty.
Láska je telo, nevyzlečíte ho z duše,
ani to srdce, ktoré čoraz prudšie tlčie.
Sme tiene lásky, márne zbavovať sa tieňov,
ak nesvietite láskou, božsky zvesmírnenou.
Láska je počiatok a nikdy neminie sa.
Pozýva nás a prosí, dvíha na nebesá.*

*Len v láske máme krídla, nie sme opustení.
Kamene ťažké, zbohom, odpusťte mi.*

Fénix

*Podivné hniezda uvíja si vták
na strome obety a pokory.
Z konárov vojen, požiarov a zlosti,
popolom si ich vystiela a kŕmi
sám seba ohňom, pokým nezhorí.
Zázračne sa však z prachu liahne vajce,
strom hniezdo k slnku obracia,
obloha na ňom sedí, západy a rána.
Hviezdy sa k tomu stromu chodia nakláňať
a pijú z neho svetlo ako stáda púštnych tiav,
o Mesiaci už ani vôbec nevravím.
Kráľovná zo Sáby sedáva pod stromom,
mýtická krava Ió k nemu beží, hnaná ovadom,
i vznešení mágovia sa už pohli z Východu.
Ja rátam s nimi dni a noci, pokým
v popolnočnom hniezde praskne škrupina
a odvalí sa ako kameň z hrobu Kristovho.*

Straty

*A kráča to, a nielen po horách to kráča,
vezme si všetko blízke, psíča, mača.
Nepožičia si, ale ukradne
blížneho. Drzo, záhadne.
A darmo by si rád ten smútok zmazal,
nevstane z hrobu ako mŕtvy Lazar.
Odíde, prikryje sa dekou hlinenou
a naveky spí dakde pod zemou.
Ale ja verím, verím. Iba premení sa
na kuklu ako v kroví húsenica,
preskupí všetky svoje atómy,
je motýľ na práchnivom nátoni.
Rozprestrie k slnku šupinaté krídla,
čo vykašľú sa na smrť, na pravidlá.
A ožije, čo nás tu náhle opustí,
darmo sa smrť s ním ťahá za prsty.*

Zhudobnená krv

*Básnický objav? Rana, ktorá mokvá,
dokorán v duši otvorenej okná
a každé okno ako jedna z rán,
tiež taká otvorená dokorán.*

*Do tých rán klovú havrany a vrany,
darmo sa duša zo všetkých síl bráni,
a dobre tak, veď z tých rán ako prv
stekajú krásy, zhudobnená krv.*

*Neopúšťaj ma ešte, moja hudba,
týraj ma, koľko chceš, len ľúb ma,
páraj ma, sťahuj z kože, ale ľúb,
bolestne ako v dŕasných decka zub.*

Murári slobody

*Zo slova ako z hlíny
vypálili tehly,
stavali chrám,
no podviedol ich um.
Modlia sa denne.
Diabol sa len rehlí.
Nie je to chrám,
no krematórium.*

Je

*Je ešte veľký ktosi,
nado mnou, vôkol, vo mne,
v náručí si ma nosí,
neviditeľne, skromne.*

*Ja maličký ho nosím
v srdci a v každej čiastke,
hádam syn, a nie zlosyn,
v nádeji, viere, láske.*

*A čudujem sa zvesti,
keď zavše znova zistím,
že do mňa hriešneho sa zmestí
so srdcom svätým, čistým.*

Trňová koruna

*Nesmel som s vami vbehnúť do ohňa,
pán kaplán Fournie, a z plameňa
vyniesť Trňovú korunu.*

*Prijmite teda aspoň úctu odo mňa -
pre mňa to mnoho znamená, -
i vďaku úplnú.*

*V Paríži v ten deň nehoreli iba trámy, kamene,
obrazy, sochy, skvosty umenia,
čo aké nádherné a vzácne veľdiela.
To oheň vyvolával po mene
martýrov viery, i tých bez mena,
to Európa horela.*

Nieko

*Človek má krátku pamäť, navždy zabudne,
a človek zabudne tak rýchlo, osudne.
Ale je nieko, kto má za vás päsť
a nezabúda, že ste, aj keď nie ste.*

*Ten nieko sa tu za vás bije skôr, než boli ste,
ten nieko čistejší než rosa na liste,
ten nieko vznešený, ten nieko, kto má v merku
dážďovku v hnoji, komára či včielku.*

*Blíži tak rýchlo vymažú vás z pamäti,
no nieko si aj do tej nepamäti posvieti,
ten nieko, kto je taký veľký kvietok,
že pozbiera vás z najdrobnejších smietok.*

*Vezmú a rozbijú vás, jednu z čínskych váz,
ale on z čriepkov pozliepa vás zas.
Ten nieko, kto má každý váš krok v sluchu,
ako má v sluchu muchu na lopúchu.*

*Pozorný, milý číta každú repliku,
čo sami zabudli ste na dne v šuplíku
a za vás dokončuje báseň, odvrhnutú, starú,
len taký náčrt na účtenke z baru.*

*Raz príde deň, keď pozbiera váš prach,
na bledej snímke úsvit na horách
obnoví ako maliar fragment svojho plátna,
nájde vás, zmenku, čo je práve splatná.*

*Za tri dni obnoví vás ako z ruín chrám,
aj z vášho prachu zdvihne ako Notre Dame.*

*Veď už vás dávno do šarlátu odel,
ako sa na kolenách v chráme zaodel Paul Claudel
do viery v neho.*

*** Veľký francúzsky básnik Paul Claudel našiel Boha v katedrále Notre Dame, pre tých, ktorí nevedia... Na mieste jeho obrátenia umiestnili túto tabuľku.**
Teodor Križka

https://scontent-vie1-1.xx.fbcdn.net/v/t1.0-9/57109811_2699540620072517_8227680935538065408_n.jpg?nc_cat=109&nc_ht=scontent-vie1-1.xx&oh=237f3046d1213a9bbcc0fecf9cec6615&oe=5D3B35C9

Požiar

*V Paríži horí chrám,
pochodeň Notre Dame.
Matička Božia na hranici.
Pán Boh tou fakľou posvieti si
do temných kútov v nás.
Alebo podpaľuje d'as
Korunu svätú Krista?
Matička Božia čistá,
radšej si podpál' mňa,
horlivé dieťa sna.
Podpál' ma ohňom, ktorým
na samú lásku zhorím.*

* * *

*Stále tu leží kopa tvojich šiat,
vzdialená sestra, blízky brat.*

*Tie šaty plačú nad konečnou stratou
len jednej sestry všetkých mojich bratov.
Keby si šla na kraj sveta, bohviekam,
do tých šiat ťa denne obliekam.
Sám odievam sa do nich neustále,
aj keď sú tie šaty pre mňa malé.*

Parížania v slzách spievajú Ave Mariapri horiacom chráme Notre Dame

<https://www.facebook.com/tvzvezda/videos/330237674316731/>

* * *

*Sústavne, nanovo
pýtam sa, stále,
ja, zrnko Pánovo,
nesmierne malé.
Pred rovom o vlások,
zakaždým naposledy,
na toľko otázok
málo mám odpovedí.
O zle a o dobre
pýtam sa priamo.
Ak zrno nezomrie,
zostane samo.*

* * *

*Keď láska odíde, to sa len tvári,
že kráča k jasu konča aleje.
To predsa nie je len list v kalendári,
čo obrátiš, a nič sa nedeje.
Odíde, ale iba naoko, a večne
prichádza potom naspäť v nočných snoch.
Ach, láska, v strope chrámu priečne
brvno, jediné na nás dvoch.*

Andrejovi Tarkovskému

*Ani sám by som neuveril tomu,
keby nie pamäť a jej hrozný dar.
S nebohým otcom vôkol stromu
chodili sme... dnes vidím jeho tvár.
Strom rástol v strede riek a planín,
tá večnosť rozšumená do chvíľok.*

Otec šiel do kruhu, ja za ním
hrial som mu dychom mŕtvy zátylok.

Tak dookola spolu chodili sme
a nočné vtáky zdravili nás dvoch.
Otec len kráčaľ, listoval si v Písme,
a možno listoval v ňom Boh.

Nápis

Memento mori neznamená tryznu.
Memento mori - plnosť optimizmu.
Memento mori - cnosť, nie necnosť.
Memento mori, prosí za nás Večnosť.

Čiarka

Na zázrak čakám, iba cez pol hárka.
V napätí žobráckom a bláznovom
na báseň čakám, nech je čiarka
namiesto bodky za slovom.

Čiarky sú radostné a bodky smutné,
čiarkou sa zázrak nekončí.
Bodky sú ako bič, keď utne,
bodky sú iba lakomci.

Krásy sú fúry, iba k zemi skloň sa,
hľad' tvárou k nebu upretou.
Na zázrak čakám, ktorý nemá konca,
smrť nech je čiarka za vetou.

Klavír

Georgijovi Sviridovovi

Dni odchádzajú, tvárnia nás a menia.
No hoci ani nevydáte hláska,
navštevujte ma ešte, sestry môjho bdenia,
bolesť a láska.

Za všetku krásu sveta ako meč ma taste.
Aj keď som iba slamka v mlyne kolies,
umierať za vás tisíckrát je šťastie,
láska a bolesť.

Siamské dvojčatá ste, ako rub a líce
jedinej mince, no nech s vami zrastá
naveky moje srdce, farby klávesnice,
bolesť a láska.

Rozprávka

*Do takých lesov, len do takých sadov
chodievam nadšený a rád,
kde svojou tvárou, ako anjel mladou,
spaľuje ticho sad.*

*Nikoho tam niet okrem vôní sosien,
keď roní smolu slz,
či je, či nie je z toho chosen,
a mesiac, biely prs,*

*kŕmi tú krásu ópium, tým mliekom
jazmínu, šťavou z nekosených tráv.
Rozprávka práve zobúdz sa v niekom,
kto počúva ten splav.*

*Rozprávka stojí pod jabloňou v daždi
a studňa načúva jej opodiaľ.
Že raz jej voda bude mŕtva navždy,
kto by sa za ňu vyrieť odhodlal.*

Eremita

*Chodíva ku mne tak, že nechodí,
len milosrdne na sluchy mi cieľi,
a možno je to dielo náhody,
no po stopách mu rastú skorocely.*

*Keď mi je ťažko, trháam si z ich listov,
na rany kladiem v šere svojich cieľ.
Skorocely, ten blažený, ten Kristov
bozk Judášovi, čo ho zradiť smel.*

Útesy

*Na brehu mora, kde je toľko svetla,
že jasné sú aj tiene útesov,
nebola si, a predsa si ma stretla,
ako vždy hanblivo a s noblesou.*

*Pomaly som sa blížil z diaľky k tebe
až po hranicu toho obzoru,
kde stretli sme sa, prejdúc popri sebe,
ako keď hrdosť stretá pokoru.*

Autodafé

*Ktosi sa snaží, až mu horí kečka.
Satan je živý z toho mliečka.*

*Vytlačiť ňu chce, ale neutají,
vtákov je najviac v lese na okraji.*

*Tam je ten koncert nebeský a vtáci.
To preto na okraji sa ti páči.
Modlitby srdca v tmavom kúte, v rohu
najviac sa veru páčia Bohu.
Tam je tak božsky, tam sa deje krásne
nekončiace sa autodafé básne.
Tam je to centrum, celkom na okraji.
A pred Bohom ho nikto neutají.*

Diagnóza

*Ochorel som, no počujem ten šepot
do mojej hluchoty a z hĺbočiny slepôt
pozerám, z toho vysokého štítu
na západ slnka rovno do úsvitu.
Nevyliečiteľne od detstva som chorý.
Čítam si z trávy, z kameňov a kôry.
Rozumiem nemej reči, akoby mi rukou
gestikuloval ktosi zvnútra pukov,
ktosi, kto tryská z prameňov a vteká
do môjho srdca ako do oblakov rieka.
Kto nemiluje, isto nepochopí,
kade to chodíeva, keď nezanechá stopy
a pritom sú ich všade vôkol množstvá.
Počujem z poľa chválu jeho božstva
v každučkej hrudke - vonia po pšenici.
Pod krížom ako anjel so mnou posedí si,
ustaté, keď ma ustavične chráni,
kladie si hlavu na dno mojich dlaní
a bez prestania v spánku čosi šepká.
Báseň je toho zhudobnená lebka
s veršami dlhých, rozpustených vlasov.
V hluchote svojej stretávam sa s krásou.
Ach, krása! S krásou si vždy vykám,
nepotrebujem po ňu chodiť nikam.
Od narodenia som ňou chorý,
je to môj kríž a hviezda mojich morí.
I plače radosťou, i smútkom usmieva sa,
po prstoch prichádza, je zavše prostoulasá
a zavše zahalená zamatovou šatkou
všedných dní, každodenných sviatkov.
Je vo mne ako ticho v lese.
Vrúti sa do mňa, zdvihne ma a nesie
trošičku nad zemou, a predsa spod koreňa,
hádza ma do kolien už celé pokolenia.*

Prílivy

*A chodia vlny, prichádzajú zase
na naše brehy, medzi piesky dún
a nezastanú, majú mnoho práce,
no a k tej práci povolá ich spln.*

*Stierajú všetko, ustavične mažú
slepecké písmo bosých ľudských stôp,
ale ja chválím tú ich mokrú pažu.
Sám chcel by som mať taký nežný hrob.*

*Rovnako zotrú plytké stopy vrahov
i nevinnú krv každej z obetí.
Vymažú všetko pažou mokrou, nahou,
tou milosrdnou rukou vendety.*

*Vlny a vlny, korektorky krásy.
Kým navždy zotrú ako z tabule
lásku i bolesť, báseň obúva si
na večné nočné bdenia chodúle.*

Odobierka

*Nič viac už nie som svojej vlasti dlžný,
dal som jej všetko, ona dobre vie.
Vodievala sa po večeroch s mužmi,
ako sa vodia vtáky vo vetre.*

*Bol som len tam, kde bývala jej ruka,
niekedy štedrá, častejšie však nie.
No ona vie, že srdce vo mne puká,
v rozpuku potom, keď sa chvie, aj znie.*

*Do smutných dlaní teraz radosť lužem,
ako mne luhá vôňu jarný puk.
Nič viac však nie som svojej vlasti dlžen,
už sa len navždy vložiť do jej rúk.*

Trafený

*Jar opäť podobá sa na vojnu.
Ostreľovaný z každej strany som tu,
no chválím túto vojnu pokojnú
a nenachádzam vinu ako Pilát z Pontu
na paľbe brokov, na tých guľkách včiel,
rád, že mi celkom popri sluchách svištia.*

*Na fronte dni a noci by som bdel
a hľadel na to zmŕtvychvstanie Krista.*

*Nech táto vojna neskončí sa na zemi.
Pridajte sa a spolu ju tu slávme.
A buďte so mnou krásne trafení,
a nezáleží na tom, z ktorej hlavne.*

Katarzia

*Kam by som šiel, na aký štít,
za ktoré kopce, na breh ktorých morí,
keď neviem z dlaní vlastnej duše piť,
zo strání ducha, ktorý vo mne horí.*

*Kam sa mám štverať, ak sa musím báť
neznámych hĺbok v sebe, kam ma spúšťa
pavúčie vlákno, čo si mŕtvy brat
odvíja ako trstie opar z prsta.*

*Tma vo mne si však vlasy rozpletá
na zlaté lúče, objaví sa na dne
tvár ako vo vesmíre planéta
a môjmu strachu milosrdne vládne.*

*Ako jar moju dušu nežne krvaví
prekrásny ktosi, ktosi s božským hlasom.
Vrhám sa na dno vlastnej popravu,
samému sebe náhle hyniem, a som.*

Silueta

*Horievam ako slama,
vodím ju cestou k háju,
no je, keď opúšťa ma,
a vtedy nachádzam ju.*

*A vtedy za ňou strádam,
a tíši ma a láska,
a spieva, aj keď hádam
nevydá ani hláska.*

*A najviac je, keď nie je,
a je tak, že ma nosí
cez deje, epopeje,
prchavá slza rosy.*

*Je krehká ako vážka,
a ku zemi ma tlačí,
a je i taká ťažká
ako spev v nebi vtáčí.*